

Inleiding

Het beantwoorden van rechtsvragen op het terrein van het bestuursrecht behoort al lang tot de werkzaamheden van veel juristen. Dit boek biedt als introductie op de algemene bestuursrechtpraktijk een goede leidraad. Het boek bevat formatieve toetsen die betrekking hebben op diverse onderwerpen van het algemeen deel van het (non-)contentieus bestuursrecht. De toetsen hebben betrekking op kernbegrippen van de Awb zoals bestuursorgaan, belanghebbende en besluit en de begrippen attributie, delegatie, mandaat, handhaving, normen voor het handelen van bestuursorganen en enkele aspecten inzake overheid en privaatrecht. Ten slotte zijn toetsen en vragen opgenomen die betrekking hebben op het contentieus bestuursrecht, te weten bezwaar en (hoger) beroep, de voorlopige voorziening en rechtsbescherming door de burgerlijke rechter.

Het boek biedt voor juridische (bachelor)studenten die zich voorbereiden op summatieve toetsen algemeen bestuursrecht een goede ondersteuning. Antwoorden van de formatieve toetsen staan in het boek en verwijzen regelmatig naar relevante jurisprudentie. Veelal op een docerende wijze wordt antwoord gegeven op de gestelde vragen. Aan studenten wordt geadviseerd om eerst de theorie en de bijlagen te bestuderen en vervolgens de toetsen te beantwoorden.

Ook voor de praktijkjurist is het boek van belang. Aan de hand van praktijkcasusposities worden belangrijke delen van het bestuursrecht behandeld. De opgenomen stappenplannen en schema's over bestuursorgaan, belanghebbende, besluit, handhaving, tweewegenleer, ontvankelijkheidstoetsing en rechtmatigheidstoetsing zijn handig voor juristen die in de praktijk werkzaam zijn.

De nadruk in deze herziening ligt op het actualiseren van de tekst. Ook zijn enkele aanvullende toetsen opgenomen.

Uiteraard is commentaar van gebruikers wederom welkom.

Ook voor de derde druk gaat bijzondere dank uit naar de bureauredacteur mevrouw Annemieke van Garling voor haar professionele ondersteuning en deskundige adviezen.

Het manuscript is, op enkele aanpassingen tijdens de correctie na, afgesloten op 21 april 2023.

Oscar A.P. van der Roest
Borculo, 21 april 2023

Hoofdstuk 1

Kernbegrippen van de Awb

In dit hoofdstuk staan toetsen over de kernbegrippen bestuursorganen (paragraaf 1.1), belanghebbenden (paragraaf 1.2) en besluiten (paragraaf 1.3), zoals geregeld in de Algemene wet bestuursrecht. Het begrip bestuursorgaan wordt in artikel 1:1 Awb gedefinieerd. In artikel 1:1 lid 1 Awb wordt een onderscheid gemaakt tussen a- en b-organen. Een a-orgaan is een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld. Onder een b-orgaan wordt verstaan een ander persoon of college met enig openbaar gezag bekleed. Het begrip belanghebbende wordt gedefinieerd in artikel 1:2 Awb. In dit artikel is bepaald dat onder belanghebbende wordt verstaan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Het begrip belanghebbende is onder andere van belang voor de vraag of degenen die tegen een besluit bezwaar en beroep willen instellen, ontvankelijk zijn in hun bezwaar en beroep (artikel 8:1 en 7:1 Awb). Daarnaast kent de Awb ook elders een aantal bepalingen waarin het begrip belanghebbende wordt genoemd (bijvoorbeeld artikel 1:3 lid 3, 3:4 lid 2 en 3:41 Awb). Het begrip besluit wordt in artikel 1:3 lid 1 Awb gedefinieerd. Ook het begrip besluit is van belang voor de vraag of degenen die bezwaar en beroep willen instellen, kunnen worden ontvangen in hun bezwaar en beroep. Net zoals het begrip belanghebbende, wordt in veel artikelen van de Awb het begrip besluit gehanteerd (bijvoorbeeld artikel 3:2 en 3:46 Awb). In de bijlagen zijn overzichten van bestuursorganen, belanghebbenden en besluiten opgenomen.

1.1 Bestuursorganen – Vragen

Toets 1

Geef aan of er in de volgende gevallen sprake is van een bestuursorgaan. Als er sprake is van een bestuursorgaan, geef dan aan of het om een a-orgaan of een b-orgaan gaat in de zin van artikel 1:1 lid 1 Awb. Motiveer uw antwoord.

Vraag 1

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 2

De voorzitter van de Centrale Raad van Beroep is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 3

De wethouder voor Sociale Zaken van de gemeente Nijmegen is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 4

Het college van bestuur van de Stichting Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) is, voor zover het het diploma Bachelor of Laws (LLB) uitreikt aan student A:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 5

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 6

De griffier van de rechtbank Gelderland is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Vraag 7

De wethouder Ruimtelijke Ordening van de gemeente Arnhem is:

- a. a-orgaan
- b. b-orgaan
- c. geen van beide

Toets 2

Geef aan of in de onderstaande gevallen sprake is van een openbaar lichaam, van een a-orgaan in de zin van artikel 1:1 lid 1 onder a Awb of van geen van beide. Motiveer uw antwoord beknopt.

Vraag 1

De regering is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Vraag 2

Het bestuur van de KNVB is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Vraag 3

De Nederlandse Orde van Advocaten is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Vraag 4

Het College van Beroep voor het bedrijfsleven is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Vraag 5

De voorzitter van het waterschap Dommel is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Vraag 6

De provincie Utrecht is:

- a. a-orgaan
- b. openbaar lichaam
- c. geen van beide

Toets 3

Karel wil een zomerfestival organiseren en heeft een aanvraag voor een evenementenvergunning ingediend. Om de financiering van het festival rond te krijgen, heeft Karel ook een subsidie aangevraagd bij de Stichting Zomerfeesten Zonnehof (SZZ). SZZ is opgericht door ondernemers uit de gemeente Zonnehof. SZZ heeft geld gekregen van de gemeente. SZZ mag van het gemeentebestuur zelf beslissen onder welke voorwaarden er subsidie wordt verleend.

SZZ wijst de subsidieaanvraag van Karel af. Karel wil weten of SZZ een bestuursorgaan is en daarmee of hij een bezwaarschrift kan indienen tegen de afwijzing.

Vraag

Is de Stichting Zomerfeesten Zonnehof een bestuursorgaan in de zin van de Awb? Motiveer uw antwoord.

Toets 4

Volgens de Koninklijke Eperdamse Roei- en Zeilvereniging De Botter is het noodzakelijk om de wateren waarin de vereniging pleegt te trainen te verbreden.

Het vaarwater behoort tot het Amstelbeheersgebied en de vereniging heeft een aanvraag ingediend bij het dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (een waterschap in de zin van artikel 1 Waterschapswet) met als doel het verkrijgen van een vergunning voor het verbreden van het vaarwater.

Op grond van artikel 3.1 lid 1 van de Keur (dit is de algemene verordening van het waterschap als bedoeld in artikel 78 Waterschapswet) is het verboden om zonder vergunning van het dagelijks bestuur binnen de kernzone van beschermde gronden te graven of grond te verwijderen.

Vraag

Is het dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht een bestuursorgaan in de zin van de Awb? Motiveer uw antwoord.

Toets 5

In een middelgrote gemeente in Drenthe hebben verscheidene inwoners zich beklagd over de wijze waarop zij door burgemeester J. Willemsen zijn behandeld. Eén van hen, mevrouw Van Straten, voelde zich na een gesprek met de burgemeester zo beledigd, dat zij daarover bij de burgemeester een klacht heeft ingediend als bedoeld in artikel 9:1 Awb. Bij de bevestiging van de ontvangst van het klaagschrift

heeft de burgemeester aan klagster meegedeeld dat de gemeentelijke klachtencommissie is belast met de behandeling van en de advisering over haar klacht. De gemeentelijke klachtencommissie is ingesteld op grond van artikel 84 lid 1 Gemw. In de door de raad vastgestelde Verordening op de interne klachtbehandeling is onder andere bepaald dat de gemeentelijke klachtencommissie bestaat uit drie onafhankelijke personen en belast is met de behandeling van en de advisering over klachten als bedoeld in artikel 9:14 Awb.

Vraag 1

Is de gemeentelijke klachtencommissie een bestuursorgaan in de zin van artikel 1:1 Awb? Motiveer uw antwoord.

Nadat de klachtencommissie mevrouw Van Straten en de burgemeester heeft gehoord, heeft de commissie een rapport van bevindingen, vergezeld van het advies, aan de burgemeester gezonden. De burgemeester komt in afwijking van het advies van de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht ongegrond is. De burgemeester stelt mevrouw Van Straten daarvan schriftelijk in kennis en vermeldt daarbij dat zij desgewenst een verzoekschrift kan indienen bij de Nationale ombudsman.

Vraag 2

Is de Nationale ombudsman een bestuursorgaan in de zin van artikel 1:1 Awb? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is de Nationale ombudsman dan een a-orgaan of een b-orgaan?

Toets 6

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Appelfhof in de provincie Groningen, wil buurtprojecten stimuleren. Het college geeft daarvoor geld aan een aantal particuliere wijkverenigingen. De landelijke stichting Buren in de Wijk verhoogt dat bedrag met 15%. De wijkverenigingen zijn vrij om zelf te bepalen aan welke projecten ze geld zullen gaan geven. Merel Andersen vraagt aan haar wijkvereniging een bijdrage voor brei- en naailessen. De wijkvereniging wijst het verzoek af.

Vraag

Is de wijkvereniging bij het nemen van deze beslissing een bestuursorgaan in de zin van de Awb? Motiveer uw antwoord.

Toets 7

Albert heeft een garagebedrijf. Door de directie van de Dienst Wegverkeer is zijn garagebedrijf erkend om algemene periodieke keuringen (APK) te verrichten. Alleen goedgekeurde personenauto's mogen op de openbare weg rijden. Albert heeft een werknemer in dienst die tevens keurmeester is zoals geregeld in artikel 72 Wegen-

verkeerswet 1994. Op grond van dit artikel is de keurmeester bevoegd APK-keuringen uit te voeren. Deze keurmeester bepaalt met de afgifte van een keuringsbewijs dat met de betreffende auto gereden mag worden. Wordt zonder een noodzakelijk keuringsbewijs gereden, dan riskeert de overtreder hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie (artikel 177 Wegenverkeerswet 1994).

Vraag

Is de Awb van toepassing als de keurmeester van het erkend garagebedrijf door middel van een keuring de eigenaar van een auto toestaat om daarmee op de openbare weg te rijden? Motiveer uw antwoord.

Toets 8

De Minister van Economische Zaken wil de energietransitie op lokaal niveau bevorderen. De minister kent een bedrag van € 50.000 toe aan de stichting GroenDoen ten behoeve van initiatieven in de regio Waaldal. De stichting heeft de vrijheid om zelf te bepalen welke initiatieven voor een financiële bijdrage in aanmerking komen. Als prof. dr. Jolanda Brandsma een bijdrage vraagt voor haar onderzoek naar koude kernfusie, wordt haar verzoek door het bestuur van de stichting afgewezen. Brandsma vraagt zich af of het bestuur van de stichting GroenDoen een bestuursorgaan is in de zin van de Awb en daarmee of de afwijzing van haar verzoek een besluit in de zin van de Awb is.

Vraag

Is het bestuur van de stichting GroenDoen een bestuursorgaan in de zin van de Awb bij het nemen van de beslissing op het verzoek van Brandsma? Motiveer uw antwoord.